

POSTANOWIENIE

19 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 19 grudnia 2024 r. w Warszawie
zażalenia Bank AG w W.

na postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 18 lipca 2024 r., II WSC 35/24,

w sprawie z powództwa C.Z. i T.Ł.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

**1. prostuje oczywistą omyłkę pisarską w komparycji
zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że oznacza
pozwanego jako Bank AG w W.;**

2. oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 18 lipca 2024 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu odrzucił skargę kasacyjną pozwanego Bank AG w W. od wyroku tego Sądu z 11 kwietnia 2024 r.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że ponieważ pomiędzy powodami C.Z. i T.Ł. zachodzi współuczestnictwo materialne, uznać należy, iż żądaniem każdego z powodów było samoistne roszczenie, posiadające odrębną wartość. Wobec tego wartością przedmiotu zaskarżenia nie jest kwota wskazana w skardze

kasacyjnej, tj. 74 116 zł, stanowiąca sumę roszczeń obojga powodów, ale poszczególne kwoty składające się na tę sumę.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył pozwany, zaskarżając je w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości i zasądzenie od powodów kosztów postępowania zażaleniowego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 25 § 1 w zw. z art. 368 § 2 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym przyjęciu, że wskazana przez pozwanego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia jest nieprawidłowa i nie jest wiążąca przy ocenie dopuszczalności skargi kasacyjnej, pomimo niesprawdzenia jej przez Sąd Okręgowy i zaniechania zarządzenia dochodzenia w tym zakresie. W wyniku tego Sąd ten błędnie uznał, że wartością przedmiotu zaskarżenia nie jest kwota wskazana w skardze, ale poszczególne kwoty składające się na tę sumę, zatem w stosunku do powodów kwoty po 37 057,93 zł, podczas gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w apelacji została ustalona jako wartość roszczenia zasądzzonego w punkcie II wyroku. Wartość ta nie została zakwestionowana przez powodów ani nie została sprawdzona przez Sąd Okręgowy w toku postępowania apelacyjnego, a zatem utrwaliła się jako wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia. Poza tym w piśmie z 3 września 2020 r., w którym powodowie zgłosili roszczenie ewentualne polegające na zapłacie na rzecz każdego z nich kwot po 37 057,93 zł, nie wskazali odrębnej wartości przedmiotu sporu dla ww. roszczeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na m.in. postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną.

W sprawach, w których dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd uprawniony jest do jej badania i oznaczenia prawidłowej wysokości. Nawet brak formalnego sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji (zażaleniu) nie eliminuje możliwości weryfikacji tej wartości (zob. np. postanowienia SN: z 20 stycznia 2017 r., I CZ 105/16; z 8 grudnia 2016 r., I CZ 97/16; z 6 marca 2018 r., I UZ 119/17; z 11 stycznia 2022 r., II UZ 64/21; z 12 września 2024 r., III CZ 137/24).

Kluczowe jest zatem, że ani sąd drugiej instancji, ani tym bardziej Sąd Najwyższy nie są związane wartością przedmiotu zaskarżenia wskazaną w skardze kasacyjnej, przy czym nie może być ona wyższa niż wartość przedmiotu sporu. W konsekwencji, wbrew stanowisku pozwanego, możliwe jest zastosowanie art. 25 k.p.c., który stosowany odpowiednio w postępowaniu kasacyjnym (art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.), pozwala na weryfikację wartości przedmiotu zaskarżenia wskazaną przez skarżącego. Tak też prawidłowo uczynił Sąd drugiej instancji, co już samo w sobie powoduje niezasadność zażalenia, gdyż zarzuty w nim zawarte dotyczyły właśnie jedynie tzw. stabilizacji wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie. Chociaż bowiem w apelacji wskazano – jako wartość przedmiotu zaskarżenia – sumę roszczeń powodów, to ta nieprawidłowa praktyka nie mogła się ostać w postępowaniu kasacyjnym.

Jedynie zatem na marginesie należy wskazać, że w uchwale z 26 października 2023 r., III CZP 156/22 (OSNC 2024, nr 4, poz. 39) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sprawie o ustalenie nieważności umowy kredytu i o zwrot nienależnych świadczeń spełnionych na jej podstawie po stronie powodowej nie zachodzi współuczestnictwo konieczne kredytobiorców. Legitymowanym czynnie w sprawach o ustalenie nieważności umowy kredytu i o zwrot nienależnych świadczeń na jej podstawie jest każdy zainteresowany w ustaleniu tej nieważności, bez względu na to, czy zainteresowanymi w takim ustaleniu są w tym samym stopniu również inne podmioty.

Rozróżnić przy tym należy żądanie ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z uwagi na nieważność umowy (art. 189 k.p.c.) od żądania zapłaty określonej sumy pieniężnej. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy oddalił powództwo co do żądania głównego (pkt I), zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 37 057,93 zł z odsetkami (pkt II) i rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt III). Sąd Apelacyjny, rozpoznając apelację pozwanego wniesioną co do punktów II i III wyroku Sądu pierwszej instancji, a także zażalenie powodów co do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, zmienił ten wyrok w punkcie III – co do kosztów procesu (pkt I), oddalił apelację (pkt II), rozstrzygnął o kosztach postępowania zażaleniowego (pkt III) i kosztach postępowania apelacyjnego (pkt IV). Skargę kasacyjną wniósł pozwany, zaskarżając wyrok Sądu drugiej instancji w całości.

Zarówno w apelacji, jak i w skardze kasacyjnej pozwany wskazał wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 74 116 zł, wynikającą z sumy kwot zasądzonych na rzecz powodów. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie, przy współuczestnictwie, które nie ma charakteru jednolitego bądź koniecznego, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną określa się odrębnie w odniesieniu do każdego ze współuczestników (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2014 r., I CSK 396/13, i orzecznictwo w nim powołane). Ponieważ pomiędzy powodami zachodziło współuczestnictwo, które nie ma takiego charakteru, a wartość przedmiotu zaskarżenia w zakresie dotyczącym każdego z nich wynosiła poniżej minimalnego progu wskazanego w art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna była niedopuszczalna i prawidłowo została odrzucona przez Sąd drugiej instancji na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

[P.L.]

r.g.